

SEAN

Secretariaat:

Laan Corpus den Hoorn 200

Postbus 481

9700 AL Groningen

T (050) 522 49 80 / 9 81

F (050) 522 49 97

M 06 - 51 27 90 40

E mansveldsean@snn-nl.com

Sociaal - Economische *Adviesraad* Noord Nederland

Aan de voorzitter van het Dagelijks Bestuur van het
Samenwerkingsverband Noord-Nederland,
de heer J.G.M. Alders
p/a mevrouw G.H. Ruitenbergh
Postbus 239
9700 AE GRONINGEN

Groningen : 15 oktober 2003

Kenmerk : 071/03

Betreft : SEAN-reactie "Kompass op Koers"

Bijlage(n) : 2

SEAN-advies, nr. 61

- **gevraagd advies bij brief d.d. 10 september 2003 van de voorzitter van het Samenwerkingsverband Noord Nederland**
- **behandeld in de vergadering van 3 oktober 2003**
- **uitgebracht op 15 oktober 2003 aan het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord Nederland**

Geachte voorzitter,

In antwoord op uw brief d.d. 10 september 2003 treft u bijgevoegd het SEAN-advies aan met betrekking tot "Kompass op Koers".

Om u de inhoudelijke discussie die in de SEAN heeft plaatsgevonden m.b.t. "Kompass op Koers" en de door het Kabinet uitgebrachte miljoenennota, niet te onthouden, treft u eveneens bijgevoegd de concept-notulen aan van de SEAN-bijeenkomst van 3 oktober jl. te Leeuwarden.

Met vriendelijke groet,

K.W. Swaak, voorzitter

Sociaal Economische Adviesraad Noord Nederland

advies op Kompas op Koers

3 oktober 2003

Naar aanleiding van uw uitnodiging te reageren op de SNN-reactie op de Midterm Review verwoord in "Kompas op Koers" treft u onderstaand de SEAN-reactie aan. Terecht kijkt het SNN vooruit. Het is van belang dat wij ons richten op een gecombineerde inzet van financiële middelen van diverse overheden en departementen om op een efficiënte en effectieve manier het Kompasprogramma en het kernzonebeleid verder uit te voeren. De regionale aanpak werkt en moet worden voortgezet om de economische ontwikkeling in Noord Nederland te blijven bevorderen. De laagconjunctuur heeft een merkbaar effect op het investeringsbeleid van bedrijven. Samenwerking van publieke en private sector en de inzet van Kompas is belangrijker dan ooit. De SEAN heeft grote waardering voor de uitgebrachte reactie van het SNN, verwoord in Kompas op Koers. In de MTR worden de structurele knelpunten in het inlopen van de relatieve achterstand geanalyseerd; in Kompas op Koers wordt de richting aangegeven voor de resterende Kompasperiode. De actiepunten die het SNN voorstelt, sporen grotendeels met de advisering van de SEAN over de MTR.

Stimulering marktsector

Al eerder heeft de SEAN in haar advisering gepleit voor intensievere en effectievere stimulering van de marktsector. Dit zal moeten geschieden in een goede samenwerking tussen alle betrokkenen. Terecht wordt opgemerkt dat er beter gecommuniceerd moet worden tussen overheden en ondernemers over de mogelijkheden van Kompas en moet er tegelijkertijd een hoger organiserend vermogen worden bereikt ter voorbereiding van projecten. De SEAN pleit voor meer deskundigheid en capaciteit in het voortraject van de subsidieaanvraag. Belangrijk daarin is dat projectverwerving en ondersteuning in voorbereiding van projecten wordt verbeterd en versneld. Meer ondersteuning voor het bedrijfsleven bij de subsidieaanvragen voor collectieve projecten, zodat reeds hier een gedegen kennis wordt ingebracht van Kompas en haar toetsingskaders. Toetsing vindt dan plaats bij het SNN. De deskundigheid in het voortraject zou mede bij marktpartijen gevonden kunnen worden die op basis van no-cure-no-pay kunnen werken. Inzichtelijk, snel en zo simpel mogelijk moeten de sleutelwoorden zijn. In dit kader zou de procedure voor ondernemersgerelateerde projecten (via provincie naar SNN) nader geëvalueerd moeten worden met als overweging ondernemers rechtstreeks projecten bij het SNN te kunnen laten indienen. Het is van belang om met betrekking tot bovenstaande op korte termijn de belangrijkste spelers bijeen te krijgen om proces, begeleiding en de communicatie in een eenduidige strategie om te zetten. In een werkconferentie met als deelnemers SNN, AmA, Syntens, NOM, Gemeenten, KvK's, VNO en MKB kunnen hierover afspraken worden gemaakt.

Het belang van (kennis)innovatie wordt door eenieder onderstreept. Innovatie is noodzakelijk voor economische structuurversterking. De SEAN onderschrijft het door het SNN genoemde plan de campagne innovatie en steunt de meer risicodragende inmenging van de overheden in dat proces. Het SNN zou hier wel met name moeten inzetten op het faciliteren van de "doe-zijde" van innovatie omdat het Rijk zich vooral concentreert op de "kan-zijde" via grote instituten en echte R&D regelingen.

De verlaging van de IPR drempel naar € 250.000,- kent voor en tegenstanders. Deze drempelverlaging zal de regeling sneller toegankelijk maken voor kleinere ondernemingen in het MKB onder voorwaarde dat de criteria worden gehaald. De effecten van de aanpassing van de IPR grondslag naar beneden, in termen van vergroting van de stuwende werkgelegenheid en innovatiekracht, moeten nauwlettend worden gevolgd om te kunnen zien of de gewenste economische structuurversterking ook daadwerkelijk wordt bereikt.

Het opheffen van de fiscale faciliteit is door de SEAN al eerder onder de aandacht gebracht en dan met name het voortzetten van deze faciliteit en de positieve invloed op het vestigingsbeleid. De SEAN pleit voor opname in de actiepuntenlijst en herinvoering mee te nemen in het overleg met het Rijk.

Menselijk Kapitaal

SEAN deelt de behoefte aan verbreding van het Kompasbeleid richting menselijk kapitaal, waarbij aandacht is voor onderwijs en arbeidsmarktbeleid. De ontwikkelingen naar een kenniseconomie maken de "zwakke-regio's" met relatief veel laag opgeleiden, kwetsbaar. Dit sluit aan bij het uitgebrachte SEAN advies hierover. De SEAN verwacht in de komende werkconferentie "Verbetering aansluiting Onderwijs / Arbeidsmarkt" een voorstel voor projecten te kunnen voorleggen aan het SNN ter verbetering van de bestaande knelpunten in dit beleidsgebied.

Al eerder heeft de SEAN de bureaucratische logheid van ESF fondsen en O&O fondsen genoemd. Het is belangrijk dat hier in overleg met het ministerie van SoZaWe en de O&O fondsen getracht wordt om te komen tot regionale besteding van deze middelen.

In de relatie tot arbeidsmarkt en versterking van de economische structuur wordt verhoging van de arbeidsparticipatie gemist in Kompas op Koers. Juist tijdens laagconjunctuur is er extra noodzaak in perifere gebieden (potentiële) arbeidsreserve te activeren en te laten participeren. Ook dient hier te worden gedacht aan specifieke problematiek zoals bijvoorbeeld jeugdwerkloosheid, te lage participatie van allochtonen en herintreding van WAO-ers.

Binnen het Langmanakkoord bestond de afspraak dat het Noorden preferent zou meedelen indien vrijval van I/D banen ontstaat, ter verhoging van de participatiegraad. Deze afspraak komt het Rijk niet na. Ook bestond in het Langmanakkoord een specifieke afspraak over de Afdrachtkorting Langdurig Werklozen. Beide regelingen (in combinatie met Kompas) maakten onderdeel uit van het beleid ter versterking van de economische structuur in Noord Nederland en het specifieke regionale beleid hiervoor met als doel het inlopen van het fase verschil. De SEAN is van mening dat het Rijk alternatieve middelen moet aanbieden ter regionale compensatie van het vervallen van bovengenoemde afspraken in ieder geval voor de resterende Kompasperiode. Ditzelfde geldt overigens voor de inmiddels afgeschafte scholingsaftrek en de SPAK-regeling.

Toerisme

Toerisme als belangrijke economische activiteit met veel potentie wordt door de SEAN onderschreven. Het is belangrijk dat er accuraat wordt ingesprongen op de trends en de behoefte-ontwikkeling van vrije tijdsbesteding in Nederland. Hoe willen we de Noord Nederlandse troeven uitspelen? Welke acties worden hier concreet voorgesteld?

De link tussen Toerisme en Stedelijke Ontwikkeling wordt gemist. Het Kompas heeft als doel om sterke steden te creëren in een aantrekkelijke omgeving. De grote steden als cultuurcentra versterken ontbreken als doel en actiepunten. Ook ontbreekt de aandacht voor sport en recreatie met name in de natuur.

Werklocaties en bereikbaarheid

Met betrekking tot ICT heeft de SEAN in juni jl. nog advies uitgebracht. De raad benadrukt de importantie van een digitale infrastructuur als randvoorwaarde voor economische structuurversterking zowel binnen de kernzones als versterking van diensten op het platteland. Met name het belang van duidelijke keuzes op korte termijn staat bovenaan.

Voor wat betreft de ruimtelijke infrastructuur is er sprake van grote afhankelijkheid van de beschikbaarheid van rijksmiddelen en medewerking van ministeries. Inmiddels is de miljoenennota bekend en is de SNN-reactie matig positief. Er lijkt alleen nog enig zicht op verbetering van de A28 Zwolle / Meppel te bestaan. In het MIT 2004 wordt verdere vertraging van projecten duidelijk en is het OV-netwerk regio Groningen-Assen uitgesteld en niet duidelijk of dit tot realisatie kan komen. Wel moet vermeld dat de Zuiderzeelijn-gelden niet zijn aangetast. De "haak om Leeuwarden" is uitgesteld in het MIT evenals de Zuidelijke Ringweg Groningen. Het traject Drachten – Leeuwarden is afhankelijk van PSS-uitvoering. Geen bemoedigende berichten.

De benoemde actiepunten "versterking infrastructuur" worden door de raad zonder meer onderschreven. Er zal een grote inspanning nodig zijn om de hoofdinfrastructuur op orde te kunnen brengen. Vaker zal gekozen moeten worden voor nieuwe (PPS) samenwerkingsverbanden met hierop toegesneden projectorganisaties om doelen te kunnen realiseren. Daarnaast moet worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor voorfinanciering van infrastructurele werken door provincies en gemeenten.

Al eerder zijn in de media de Shared Service Centers genoemd. Ook bij de rijksoverheid vinden deze ontwikkelingen plaats. De SEAN ziet de vestigingsvoordelen voor deze centra en haar medewerkers in Noord Nederland. Tot op heden wordt in deze ontwikkelingen maar moeizaam voor Noord Nederland gekozen. Het is belangrijk dat we dit onder de aandacht van het Rijk (blijven) brengen.

Landelijk gebied

In juni jl. is er een Europees akkoord bereikt over de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid. De maatregelen ter hervorming van dit beleid zullen van grote invloed zijn op Noord Nederland waar de landbouwsector een belangrijke plaats inneemt. De vitaliteit van de landbouw is van belang voor de vitaliteit van het platteland. De raad spreekt haar zorg uit over de uiteindelijke effecten die dit Europees landbouwbeleid zullen hebben op Noord Nederland en onderstreept ook hier het belang van een gebiedsgerichte aanpak. Er moet nu reeds worden nagedacht over de verstrekende consequenties van het Europees landbouwbeleid voor de agrarische sector in Noord Nederland. De raad ondersteunt de pro-actieve houding van het SNN richting LNV en onderschrijft de betreffende actiepunten.

Bij de vitaliteit van het platteland hoort ook het behoud van leefbaarheid. In dit kader wil de raad een initiatief in Limburg niet onvermeld laten, waar in kleine dorpen servicepunten in PSS samenwerking worden opgezet, gestimuleerd door provinciale overheden.

Tot slot

De inhoudelijke kaders met de respectievelijke speerpunten en actiepunten voor de resterende Kompasperiode tekenen zich helder af. Om dit om te zetten in resultaten zal er op korte termijn een hoge prioriteit moeten liggen bij de voorbereiding en uitvoer van de voorliggende actiepunten. Deze duidelijkheid over de uitvoer van de actiepunten wordt op dit moment nog gemist.

Voor de langere termijn staat Noord Nederland een voortzetting van het programmatisch regionaal beleid voor; ook na 2006. Deze visie wordt gedeeld door de SEAN. De economische positie van de regio en de nog steeds bestaande achterstand vragen extra aandacht. Hier ligt een uitdagende opdracht in het overtuigen van het belang van regionaal beleid van Den Haag en Brussel. Ook moet niet uit het oog worden verloren dat alleen ruimtelijk economische maatregelen onvoldoende oplossing bieden voor de maatschappelijke problematiek van Noord Nederland. Zowel voor de steden als het landelijk gebied zijn verdergaande maatregelen om de leefbaarheid te vergroten noodzakelijk. Deze ontwikkelingen brengen met zich mee dat er een nieuwe agenda voor Noord Nederland moet worden opgesteld.